

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2020. gada 1.oktobrī

LĒMUMS Nr. 338 (18012000001120–2)

*Par administratīvā soda uzlikšanu
administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000001120*

Izskatot 2020. gada 3.septembrī uzsākto administratīvā pārkāpuma lietu par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “Baltkom radio”, reģistrācijas numurs 40003862550, darbībā, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekļi Ieva Kalderauska un Jānis Eglītis, piedaloties SIA “Baltkom radio” pārstāvjiem,

konstatē:

[1] Padome ir veikusi SIA “Baltkom radio” programmas “Baltkom radio” (Apraides atļauja Nr.AA-031/2, Darbības pamatnosacījumi Nr.AA-031/2–1) programmas ietvaros 2020.gada 12.augustā un 19.augustā izplatītajos raidījumos “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”) atbilstību priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma prasībām un konstatējusi turpmāk minēto:

[2.1.] **2020.gada 12.augustā no pulksten 09:09:43 līdz 09:55:09** tiek izplatīts raidījums “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”), kurā raidījuma viesis Valērijs Petrovs tiek pieteikts kā biedrības “Pareiza lieta” valdes loceklis, kā arī konstatēts turpmāk minētais:

[2.1.1.] Raidījuma gaitā ir jūtams tas, ka raidījuma vadītājs ar jautājumiem uzvedina raidījuma viesi runāt par konkrētām lietām (koncerta organizēšana Viktoram Cojam un Uzvaras pieminekļa atjaunošana), kurās raidījuma viesim ir iespēja informēt auditoriju par to, cik daudz labu darbu viņš ir paveicis līdz šim un ko vēlas paveikt arī turpmāk, tāpat raidījuma viesim atļauj netraucēti izteikties par šiem tematiem.

[2.1.2.] Raidījuma gaitā tiek pieminēts arī organizācijas “Pareiza lieta” valdes loceklis Ruslans Vereščagins, kurš esot ļoti daudz darba ir ieguldījis, lai saorganizētu māksliniekus (mūziķus) Viktora Coja koncertam.

[2.2.] **2020.gada 19.augustā pulksten 09:10:34 un beidzas 09:56:27** tiek izplatīts raidījums “Baltkom rīts” (“Утро на БалтКоме”), kurā raidījuma viesis Valērijs Petrovs raidījuma sākumā tiek pieteikts kā bijušais Rīgas domes deputāts, taču pirms un pēc raidījuma reklāmas pauzes, kā arī raidījuma beigās Valērijs Petrovs tiek pieteikts kā biedrības ”Pareiza lieta” valdes loceklis, kā arī konstatēts turpmāk norādītais:

[2.2.1.] Raidījuma gaitā ir jūtams, ka raidījuma vadītājs ar jautājumiem uzvedina raidījuma viesi runāt par konkrētām lietām (koncerta organizēšana Viktoram Cojam un Uzvaras pieminēkla sakārtošana un labiekārtošana, Tērbatas ielas eksperiments), kurās raidījuma viesim ir iespēja informēt auditoriju par to, cik daudz labu darbu viņš ir paveicis līdz šim un ko vēlas paveikt arī turpmāk, kā arī raidījuma viesim V.Petrovam atļauj netraucēti izteikties par šiem tematiem.

[3] Ievērojot Rīgas domes atlaišanas likumu, Centrālā vēlēšanu komisija 2020.gada 7.jūlijā ir izsludinājusi Rīgas domes vēlēšanas, kuras notika šā gada 29.augustā.¹ Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām ilga no 2020.gada 7.jūlija līdz 29.augustam.

[4] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā² ir pieejama informācija, ka 2020.gada 12. un 19.augusta raidījuma “Baltkom rīts” viesis Valērijs Petrovs ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar pirmo numuru “Politiskās partijas “Alternative”” sarakstā.

[5] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā³ ir pieejama informācija, ka 2020.gada 12.augustā izplatītajā raidījumā “Baltkom rīts” viesis Valērijs Petrovs ir pieminējis un pateicību izteicis Ruslanam Vereščaginam, kas ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar četrdesmit pirmo numuru “Politiskās partijas “Alternative”” sarakstā.

[6] Tādējādi konstatējams, ka pārbaudāmie raidījumi – 2020.gada 12. un 19.augusta raidījumi “Baltkom rīts”, kuros piedalās deputāta kandidāts Valērijs Petrovs, ir izplatīti priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā.

¹ Pieejams: <https://www.cvk.lv/lv/jaunumi/jaunumi/cvk-izsludina-29-augusta-rigas-domes-velesanas-680> – aplūkots 1.10.2020.

² Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/politiska-partija-alternative> – aplūkots 1.10.2020

³ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/politiska-partija-alternative> – aplūkots 1.10.2020

[7] Izvērtējot 1.un 2. punktā konstatēto un 3., 4., 5. un 6. punktā norādīto, 2020.gada 3.septembrī Padome pieņēma lēmumu Nr. 292 (*lēmuma numurs administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmā – 18012000001120-1*), ar kuru uzsāka administratīvā pārkāpuma procesu lietā par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35. panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu SIA “Baltkom radio” darbībā, tas ir, programmas “Baltkom radio” ietvaros 2020.gada 12.augustā un 19.augustā izplatītajos raidījumos “Baltkom rīts”, tādejādi iespējams, neievērojot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu.

[8] 2020.gada 7. septembrī Padome nosūtīja vēstuli Nr. 6–7/797, ar kuru informēja SIA “Baltkom radio” par to, ka 2020.gada 3. septembrī tika pieņemts lēmums Nr.292 par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu lietā Nr. 18012000001120, šo lēmumu nosūtot pielikumā un vienlaikus lūgusi SIA “Baltkom radio” izvērtēt Padomes konstatēto un sniegt paskaidrojumus minētajā lietā.

[9] 2020.gada 17.septembrī Padome ir saņēmusi SIA “Baltkom radio” paskaidrojumus (*Padomē ieregistrēti 18.09.2020 ar Nr. 6–7/1944*), kuros SIA “Baltkom radio” pārkāpumu neatzīst, savu nostāju pamatojot ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

[9.1] 2020.gada 12. un 19.augusta raidījumos “Baltkom rīts” piedalījās biedrības “Pareiza lieta” valdes loceklis, kurš stāstīja par biedrības “Pareiza lieta” vadītajiem projektiem: koncerta organizēšanu Viktoram Cojam un Uzvaras pieminekļa atjaunošanu. Raidījuma gaitā tika pieminēts arī organizācijas “Pareiza lieta” valdes loceklis Ruslans Vereščagins, kurš arī piedalījās biedrības projektu īstenošanā.

[9.2] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos arī norāda, ka minētajos raidījumos pieaicinātais viesis pastāstīja par biedrības “Pareiza lieta” vadītajiem projektiem: koncerta organizēšanu Viktoram Cojam un Uzvaras pieminekļa atjaunošanu. Šie temati ir interesanti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem. Atbilstoši Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes vadlīnijām Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma piemērošanai, veidojot ziņu, informatīvi dokumentālos un diskusiju raidījumus, it īpaši priekšvēlēšanu laikā, elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem ir pieļaujams intervēt vēlēšanu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes un katram šādam atspoguļojumam jābūt balstītam acīmredzamā sabiedriskā interesē. Sakarā ar to, ka Latvijas sabiedrībai kopumā un konkrētāk Rīgas iedzīvotājiem interesē šie temati, uzskatām, ka rīkojāmajos saskaņā ar iepriekš minētajām vadlīnijām.

[9.3] SIA "Baltkom radio" norāda, ka saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 1.panta 6.punkta noteikumiem kā galvenā slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīme esot samaksas saņemšana un šī fakta slēpšana. SIA "Baltkom radio" norāda, ka viesu piedalīšanās SIA "Baltkom radio" iepriekšminētajā raidījumā netika apmaksāta un SIA "Baltkom radio" prakse ir aicināt piedalīties raidījumos un izteikt savus viedokļus, nesaņemot par to nekādu atlīdzību.

[9.4] SIA "Baltkom radio" norāda, ka SIA "Baltkom radio" stingri ievēro Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasības elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem sakarā ar priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanu, nosūtīja Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam visu likumā noteikto informāciju un dokumentus par politisko partiju apmaksātajām reklāmas kampaņām. Un visos gadījumos, kad radio ēterā tika veikta saskaņotā un apmaksātā priekšvēlēšanu aģitācija, tika paziņots, kurš aģitācijas veicējs šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis, saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 11.panta astotās daļas noteikumiem.

[9.5.] SIA "Baltkom radio" paskaidrojumos norāda, ka, ņemot vērā visu iepriekšminēto, kā arī pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 151.panta 2.punktu, lūdz izbeigt lietvedību pret SIA "Baltkom radio" administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000001120 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas neievērošanu Baltkom radio programmā 2020.gada 12. un 19.augustā.

[10] 2020.gada 22.septembrī Padome nosūtīja SIA "Baltkom radio" vēstuli Nr. 6–7/879, ar kuru informēja, ka 2020.gada 1.oktobra Padomes sēdē tiks izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 18012000001120 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA "Baltkom radio" darbībā. Vienlaikus Padome informēja, ka SIA "Baltkom radio" ir tiesības piedalīties Padomes sēdē arī izmantojot iespējas pieslēgties tai attālināti (izmantojot programmu MS Teams) un aicināja SIA "Baltkom radio" līdz 2020.gada 29.septembrim informēt Padomi par kontaktpersonu, kura piedalīsies klātienē vai attālināti Padomes sēdē.

[11] Uz lietas izskatīšanu SIA "Baltkom radio" pārstāvji bija ieradušies klātienē. Lietas izskatīšanas laikā SIA "Baltkom radio" pārstāvji uzturēja iepriekš rakstiskajos paskaidrojumos norādīto pozīciju, kā arī paskaidroja, ka konkrētajā lietā pierādīšanas pienākums gulstas uz Padomi, jo tas ir noteikts Administratīvās atbildības likumā. Papildus tam tika norādīts, ka priekšvēlēšanu aģitācijas administratīvā pārkāpuma formāli tiesiskais sastāvs sastāv no trīs formāli tiesiskajiem elementiem, tas ir, 1) personas darbība, kura izteicās radio 2) samaksas saņemšana 3) tas, ka nav norādīts priekšvēlēšanu aģitācijas apmaksātājs. Konkrētajā gadījumā

neesot bijusi samaksa, līdz ar to neesot saskatāms viens no slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas definīcijas elementiem, līdz ar to SIA "Baltkom radio" uzskata, ka nav administratīvā pārkāpuma sastāva un ierosinātā administratīvā pārkāpuma lieta ir jāizbeidz, jo nepastāv administratīvā pārkāpuma sastāva visi elementi. Papildus norāda uz to, ka lēmumā par administratīvā pārkāpuma lietas ierosināšanu ir atsauce uz Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izstrādātajām vadlīnijām par slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmēm, norādot, ka tas ir iekšējs normatīvs akts, ar kuru nevar pamatot gala nolēmumu šajā lietā, kā arī šādas vadlīnijas un tiesu prakse tiek ņemta vērā gadījumos, kad likuma regulējums ir neskaidrs, maldinošs vai interpretējams, taču konkrētajā gadījumā likuma regulējums attiecībā uz slēpto priekšvēlēšanu aģitāciju un politisko aģitāciju ir skaidrs un nerada nekādus papildus jautājumus.

Ievērojot minēto, Padome

secina:

[12] Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma (turpmāk – PAL) 1.panta 3.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācija ir *“politiskās partijas, politisko partiju apvienības, vēlētajū apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana plašsaziņas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju, politisko partiju apvienību, vēlētajū apvienību vai deputāta kandidātu.”*

[13] PAL 1.panta 4.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir *“laika posms no 120.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”*

[14] PAL 1.panta 6.punkts nosaka, ka slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir *“priekšvēlēšanu aģitācija, par kuru saņemta samaksa un kuras apmaksātājs (atlīdzības devējs) pretēji šā likuma noteikumiem nav norādīts.”*

[14.1] PAL 1.panta 5.punkts nosaka, ka samaksa ir *“jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī — maksa)”*

[15] PAL 3.panta pirmā daļa nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta.”*

[16] Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) ir sagatavojis “Informatīvo materiālu par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem” (turpmāk – *KNAB informatīvais materiāls*), kurā ir aprakstītas slēptās aģitācijas pazīmes:

“Jebkura publiska darbība, kuras mērķis ir tieši vai netieši publiski popularizēt kādu politisko partiju, vai to apvienību un deputāta kandidātu, aicinot par to balsot, vai arī paužot negatīva rakstura informāciju, aicinot balsot pret kādu politisko partiju vai deputāta kandidātu.
Piemēram:

1) publikācija nereti satur netiešu aicinājumu balsot “par” vai “pret” kādu politisko partiju, to apvienību vai deputātu kandidātu;

2) informācijas sniegšana sabiedrībai par deputāta kandidāta politisko vai profesionālo darbību plašsaziņas līdzekļos un vides reklāmā vai citā publiski pieejamā veidā;

3) jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti;

4) partijas logo vai citu tās vizuālu elementu iekļaušana publikācijā vai raidījumā, vai ar partiju saistīta notikuma atspoguļošana, ja tam nav tiešas saistības ar konkrētas publikācijas, programmas, raidījuma saturu vai arī tas ir tieši un nepārprotami veidots kādas partijas popularizēšanai;

5) partijas vai deputāta kandidāta parādīšanās bez pamatota iemesla, piemēram, deputāta kandidāts tiek izmantots kā kāda notikuma galvenais komentētājs vai sabiedrībai nenozīmīgu kandidāta privātās dzīves notikumu atspoguļošana, lai palielinātu konkrētā kandidāta publicitāti, u.c.;

6) publikācija vai raidījums ir vienpusīgs, tajā nav sabalansēti atspoguļoti iesaistīto pušu viedokļi un nav mēģināts noskaidrot ekspertu viedokli;

7) žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;

8) ēst gatavošanas, sporta vai tamlīdzīgs raidījums ar deputātu kandidāta parādīšanos saturā (gatavojot ēst vai runājot par sportu).⁴

[17] Monitoringa rezultāti liecina, ka:

⁴ Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/2020/informativais_materials_rd_29082020.pdf – aplūkots 1.10.2020

[17.1] deputāta kandidāts Valērijs Petrovs priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā tiešraidē piedalījās 12.augusta raidījumā “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”) (raidījums sākas pulksten 09:09:43 un beidzas 09:55:09) un tajā paudis savu viedokli visa raidījuma garumā, izņemot raidījuma reklāmu no plkst. 09:31:21 līdz plkst. 09:32:53;

[17.2] deputāta kandidāts Valērijs Petrovs priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā tiešraidē piedalījās 19.augusta raidījumā “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”) (raidījums sākas pulksten 09:10:34 un beidzas 09:56:27) un tajā paudusi savu viedokli visa raidījuma garumā, izņemot raidījuma reklāmu no plkst. 09:33:51 līdz plkst. 09:35:23;

[18] Minētajos raidījumos nav konstatēta tieša priekšvēlēšanu aģitācija no Valērija Petrova puses, bet, kā norādīts KNAB informatīvajā materiālā, tad viena no slēptas aģitācijas pazīmēm ir – *“žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;”*

[18.1.] 12.augusta raidījumā “Baltkom rīts” (saruna ar biedrības “Pareiza lieta” valdes locekli V.Petrovu) raidījuma vadītājs raidījuma viesim Valērijam Petrovam ļāva netraucēti izteikties saistībā ar Viktora Coja koncertu organizēšanas pasākumu veikšanu, Uzvaras pieminekļa sakārtošanas un labiekārtošanas darbu organizēšanu un raidījuma vadītājs jautājumus uzdod tā, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes un paveiktos labos darbus sabiedrības labā.

[18.2.] 19.augusta raidījumā “Baltkom rīts” (saruna ar bijušo Rīgas domes deputātu V.Petrovu) raidījuma vadītājs raidījuma viesim Valērijam Petrovam ļāva netraucēti izteikties saistībā ar notikušo Viktora Coja koncertu, Uzvaras pieminekļa sakārtošanas un labiekārtošanas darbiem, Tērbatas ielas eksperimentu un Covid–19 iespējamo ietekmi uz biznesu un no raidījuma vadītāja tika uzdoti jautājumi tā, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes un paveiktos labos darbus sabiedrības labā.

Konstatētais liecina, ka izplatītajos elektroniskā plašsaziņas līdzekļa raidījumos ir saskatāmas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[19] Pēc pieejamās informācijas, Padomei nav iespējams konstatēt, ka par minētajiem raidījumiem būtu saņemta samaksa. PAL 1.panta 5.punkts noteic: *“samaksa — jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī — maksa).”* Ir svarīgi atzīmēt, ka likumdevējs nav veicis pilnīgu samaksas uzskaitījumu, par ko

liecina normā ietvertais “u.c.”. Līdz ar to normas piemērotajiem ir atstāta zināma brīvība piepildīt jēdzienu ar saturu. Tieši to arī Padome dara, pieņemot lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā un to skatot pēc būtības, nevis sašaurināti. Respektīvi, samaksa PAL 1.panta 5.punkta izpratnē ir arī atsvabināšana no samaksas pienākuma un, ja plašsaziņas līdzeklis atbrīvojis no samaksas pienākuma, tad secināms, ka priekšvēlēšanu aģitācija norit uz plašsaziņas līdzekļa rēķina. Šī atziņa ir nostiprināta tiesu praksē (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.marta spriedums, Lieta Nr.1A30000518)⁵. Secinātais norāda uz to, ka ir saskatāmas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, jo Valērijs Petrovs nepamatoti ilgu laiku pavada studijā tiešajā ēterā 2020.gada 12. un 19. augustā raidījumos “Baltkom rīts”. V.Petrovs veic savas un sava partijas biedra Ruslana Vereščagina, Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidatūru, popularizēšanu, kā arī netieši tiek popularizēta raidījuma viesā V.Petrova pārstāvētā “Politiskā partija “Alternative””, kuras sarakstā raidījuma viesis V.Petrovs ir ar pirmo kārtas numuru un V.Petrova pieminētais Ruslans Vereščagins ar četrdesmit pirmo kārtas numuru. Izplatītajos raidījumos nav sniegta norāde, ka tiek veikta priekšvēlēšanu aģitācija, līdz ar to, ir jākonstatē, ka minētajā 2020.gada 12. un 19.augusta raidījumos ir vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[20] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos norāda, ka raidījuma viesis V.Petrovs minētajos raidījumos pastāstīja par biedrības “Pareiza lieta” vadītajiem projektiem: koncerta organizēšanu Viktoram Cojam un Uzvaras pieminēkļa atjaunošanu. Šie temati ir interesanti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem. Padomes ieskatā SIA “Baltkom radio” norādītais, ka raidījuma viesis V.Petrovs raidījumos stāstīja par biedrības “Pareiza lieta” vadītajiem projektiem: koncerta organizēšanu Viktoram Cojam un Uzvaras pieminēkļa atjaunošanu, jo Latvijas sabiedrībai kopumā un konkrētāk Rīgas pilsētas iedzīvotājiem interesē šie temati nav uzskatāms par pamatotu, jo pirmkārt raidījuma viesis lielāko daļu raidījumu varēja brīvi paust savu viedokli saistībā ar biedrības, kuru raidījuma viesis pārstāv organizēto koncertu Viktoram Cojam un Uzvaras pieminēkļa atjaunošanu, kā arī Tērbatas ielas eksperimentu un raidījuma vadītājs ar saviem jautājumiem un komentāriem palīdzēja raidījuma viesim raidījumu laikā popularizēt gan sevi, gan savus labos darbus sabiedrības labā. Otrkārt, raidījumos raidījuma viesis V.Petrovs netika pieteikts kā Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts, bet gan kā biedrības “Pareiza lieta” valdes loceklis un arī kā Rīgas domes bijušais deputāts, tādējādi maldinot 2020.gada 12. un 19. augusta raidījuma “Baltkom rīts” klausītājus par raidījuma viesā

⁵ Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/e-pakalpojumi/tiesvedibas-gaita> aplūkots 1.10.2020

balotēšanos Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās, kas notika 2020.gada 29.augustā. Bez tam SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos norāda, ka atbilstoši Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes vadlīnijām Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma piemērošanai, veidojot ziņu, informatīvi dokumentālos un diskusiju raidījumus, it īpaši priekšvēlēšanu laikā, elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem ir pieļaujams intervēt vēlēšanu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes un katram šādam atspoguļojumam jābūt balstītam acīmredzamā sabiedriskā interesē. Sakarā ar to, ka Latvijas sabiedrībai kopumā un konkrētāk Rīgas iedzīvotājiem interesē šie temati, uzskatām, ka rīkojāmie saskaņā ar iepriekš minētajām vadlīnijām. Padome norāda, ka “Vadlīnijas par Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma piemērošanai, veidojot ziņu, informatīvi dokumentālos un diskusiju raidījumus, it īpaši priekšvēlēšanu laikā” (turpmāk–Vadlīnijas) 4.7. punkts nosaka, ka: *“Pirmsvēlēšanu laikā tikai izņēmumu gadījumos ir pieļaujams intervēt vēlēšanu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes. Katram šādam atspoguļojumam jābūt balstītam acīmredzamā sabiedriskā interesē, kā arī jābūt redakcionāli izsvērtam, vērtējot godīgas vēlēšanu konkurences nodrošināšanas vajadzību.”* No minēto Vadlīniju normas izriet, ka elektroniskajam plašsaziņas līdzeklī priekšvēlēšanu aģitācijas laikā tikai izņēmuma gadījumos ir pieļaujams intervēt vēlēšanu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes, pie nosacījuma, ja tam ir acīmredzama sabiedriska interese, kā arī tam ir jābūt redakcionāli izsvērtam, vērtējot godīgas vēlēšanu konkurences nodrošināšanas vajadzību. Konkrētajā gadījumā Padome uzskata, ka 2020.gada 12. un 19.augusta raidījumu “Baltkom rīts” tematikai izvēlētais raidījuma viesis V.Petrovs nav vērtējams kā neitrāls eksperts vai vērtētājs par biedrības “Pareiza lieta” vadītajiem projektiem: koncerta organizēšanu Viktoram Cojam un Uzvaras pieminekļa sakārtošanas un atjaunošanas darbiem, jo abos projektos biedrība “Pareiza lieta” ar tās valdes locekli Valēriju Petrovu ir šo pasākumu organizators, līdz ar to V.Petrova viedoklis konkrētajos jautājumos ir subjektīvs un nevar būt neitrāls. Bez tam saskaņā ar Vadlīniju 4.7. punktu gadījumos, kad par konkrēto tematiku izteikties tiek aicināts deputāta kandidāts kā neitrāls eksperts vai vērtētājs par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes, tas ir pieļaujams tikai pie nosacījuma, ja tam ir acīmredzama sabiedriska interese, kā arī tiek nodrošināta godīga vēlēšanu konkurences vajadzība. Konkrētajā gadījumā Padome uzskata, ka zināmai sabiedrības daļai par šo raidījumu tematiku varētu būt interese, taču šo raidījumu tematikai nav acīmredzama sabiedriska interese.

Bez tam konkrētie raidījumi no SIA "Baltkom radio" puses tika pasniegti radio klausītājiem nevis kā neitrāls vērtējums par konkrēto tematiku, bet gan kā raidījumu viesu V.Petrova reklamēšana un popularizēšana gan no raidījuma vadītāja, gan paša raidījumu viesu V.Petrova puses, raidījumu viesi V.Petrovu popularizējot kā cilvēku, kurš ir ļoti daudz jau izdarījis sabiedrības labā un to turpina darīt. Padome konstatē arī to, ka šādu raidījumu iekļaušana SIA "Baltkom radio" programmā nenodrošina godīgas vēlēšanu konkurences vajadzību, jo 2020.gada 12. un 19.augusta raidījumu "Baltkom rīts" viesis V.Petrovs SIA "Baltkom radio" programmas veidotajos raidījumos priekšvēlēšanu aģitācijas laikā no 2020.gada 7.jūlija līdz 29.augustam ir bijis kā raidījuma viesis arī 10.jūlija raidījumā "Septiņas dienas un nakts" un 23.jūlija raidījumā "Baltkom rīts". Līdz ar to SIA "Baltkom radio" nepamatoti ir norādījusi uz Vadlīniju 4.7. punktu kā argumentu, kas apliecinātu SIA "Baltkom radio" darbību tiesiskumu konkrētajā gadījumā. Padomes sēdē SIA "Baltkom radio" norādīja, ka Padome savā lēmumā par šīs administratīvās pārkāpuma lietas ierosināšanu, nepamatoti ir norādījusi, ka šīs administratīvās pārkāpuma lietas pamatojums ir KNAB informatīvais materiāls par slēptajām priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmēm. Padome norāda, ka konkrētajā gadījumā lēmumā par administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanu kā pamatojums ir norādīts Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmā daļa, bet nevis KNAB informatīvais materiāls par slēptajām priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmēm, kas minētajā lēmumā par administratīvā pārkāpuma lietas ierosināšanu tiek norādīts tikai kā informatīvs materiāls, pēc kura ir iespējams atpazīt slēpto priekšvēlēšanu aģitāciju.

[21] Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma (turpmāk arī – AAL) 132.pantu institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai to izdarījusi pie atbildības saucamā persona, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Pamatojoties uz AAL 11.panta pirmajā daļā noteikto, ja personas izdarītais administratīvais pārkāpums konkrētajos apstākļos nav radījis tādu apdraudējumu tiesiski aizsargātajām interesēm, lai par to piemērotu sodu (maznozīmīgs pārkāpums), amatpersona var neuzsākt administratīvā pārkāpuma procesu, bet, ja tas ir uzsākts, amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa jebkurā stadijā var to izbeigt, nepiemērojot sodu. Šajā gadījumā amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa, ja to atzīst par lietderīgu, izsaka personai aizrādījumu. Aizrādījums nerada tiesiskas sekas.

[22] Juridiskās personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta atbildība, otrkārt, vai juridiskā personā veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009). Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 25.pantu *“Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi uzņemas redakcionālo atbildību. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība šā panta izpratnē ir efektīva kontrole gan attiecībā uz raidījumu izvēli, gan attiecībā uz to organizāciju programmās un katalogos. Šie noteikumi neattiecas uz programmu retranslāciju.”* Tā kā SIA “Baltkom radio” pati veido savu programmu un attiecībā uz programmas ietvaros izplatītajos raidījumos uzaicināmo viesu izvēli pieņem redakcionālus lēmumus, SIA “Baltkom radio” bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām. No minētā secināms, ka SIA “Baltkom radio” bija iespēja Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā neaicināt Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidātus, taču, ja tika izdarīta izvēle par labu tieši šādam studijas viesim, bija nepieciešams nodrošināt, ka raidījuma vadītājs, ievērojot žurnālistikas kvalitātes standartus, spēj profesionāli vadīt interviju, ietekmējot tās gaitu, tematus un izvairoties no aģitāciju saturošas informācijas paušanas tās laikā. Padome uzskata, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu raidījumā, kurš tiek veidots un izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas laikā, kā viesi aicināt deputātu kandidātu un raidījuma gaitā uzdot komplimentārus jautājumus, kas reklamē raidījuma viesi, ir nepieļaujami, jo tādā veidā netieši notiek slēpta priekšvēlēšanu aģitācija par attiecīgo raidījuma viesi.

Ievērojot visu minēto un vērtējot to, secināms, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas varētu būt par pamatu lietvedības izbeigšanai (AAL 119.pants), lietā nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, kā arī konstatētais pārkāpums nav uzskatāms par maznozīmīgu, un tādēļ SIA “Baltkom radio” konkrētajā gadījumā nav atbrīvojama no administratīvās atbildības (AAL 11.panta pirmā daļa), un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtošanās, Padome uzskata, ka nepieciešams SIA “Baltkom radio” piemērot administratīvo sodu. Padomes ieskatā ar administratīvā soda palīdzību SIA “Baltkom radio” tiks motivēta savā turpmākajā darbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu.

[23] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos pārkāpuma izdarīšanu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka SIA “Baltkom radio” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[24] Ievērojot iepriekš minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis SIA “Baltkom radio” programmas “Baltkom radio” 2020.gada 12.un 19.augustā raidījumos “Baltkom rīts”, ir pārkāpis Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļu, tādējādi izdarot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu – *“Par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojumu vai uzskaites kārtības neievērošanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības jomā piemēro naudas sodu fiziskajai personai no desmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt līdz tūkstoš četrsimt divdesmit naudas soda vienībām.”* AAL 16.panta otrā daļa nosaka, ka *“viena naudas soda vienība ir pieci euro.”* No minētā izriet, ka par PAL 35.panta otrās daļas pārkāpumu juridiskām personām var piemērot naudas sodu no 500 euro līdz 7 100 euro.

[25] AAL 19.panta pirmā daļa nosaka, ka *“sodu par administratīvo pārkāpumu piemēro ietvaros, ko nosaka likums vai pašvaldību saistošie noteikumi, kuros paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu.”*

[26] AAL 19.panta otrajā daļā noteikts, ka *“nosakot administratīvā soda veidu un mēru, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pie atbildības saucamās personas personību (juridiskajai personai — reputāciju), mantisko stāvokli, pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.”* Nosakot soda apmēru, Padome ņem vērā turpmāk norādītos apsvērumus:

[26.1] Administratīvo atbildību pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi nav konstatēti.

[26.2] Pārkāpums radies, jo SIA “Baltkom radio” neveica visus iespējamus pasākumus Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas noteikumu ievērošanai, tajā skaitā neizvērtēja konkrētā viesu uzaicināšanu uz programmas “Baltkom radio” veidotajiem un izplatītajiem raidījumiem, lai izslēgtu pārkāpuma sekas iestāšanās iespēju. SIA “Baltkom radio” nav apzinājusies savu darbību prettiesisko raksturu un nav paredzējusi pārkāpuma sekas iestāšanās iespēju, kaut gan tās varēja un vajadzēja paredzēt.

[26.3] SIA “Baltkom radio” pārkāpums ir jāvērtē kā pirmreizējs, bet ar sistemātisku raksturu, jo tas tika konstatēts divas reizes vienas nedēļas laikā, konkrēti 2020.gada 12. un 19.augustā. Vienlaikus minētais pārkāpums ir veikts ar mērķi maldināt personas,

kurām aģitācija adresēta, jo raidījuma viesis netika pieteikts kā Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidāts un tas var atstāt ietekmi uz sabiedrisko domu un vēlēšanu rezultātiem. Turklāt, Padome, izvērtējot raidījumu, ņem vērā arī to, ka minētie raidījumi ir izskanējuši publiski un sasnieguši lielu sabiedrības daļu, tai pat laikā minētajos raidījumos ietvertās tēmas ir ar sociālu un kultūras ievirzi, kas ir svarīgas un nozīmīgas kādai sabiedrības daļai. Ievērojot minēto, uzskatāms, ka SIA “Baltkom radio” izdarītās darbības kvalificējamas kā nebūtisks pārkāpums.

[26.4] SIA “Baltkom radio” pārkāpumu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka SIA “Baltkom radio” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[26.5] Saskaņā ar publiski pieejamo SIA “Baltkom radio” finanšu rādītāju pārskatu par 2019.gada periodu SIA “Baltkom radio” 2019.gada apgrozījums ir bijis 190 269 *euro*, bet 2019.gadu SIA “Baltkom radio” ir noslēgusi ar 18 645 *euro* zaudējumiem.

[26.6] Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009*).

[26.7] SIA “Baltkom radio” par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma normu pārkāpumiem, pirms 2020.gada 29.augusta Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām, iepriekš nav sodīta.

[26.8] Saskaņā ar AAL 13.pantu *“Administratīvais sods ir ietekmēšanas līdzeklis, kas tiek piemērots administratīvo pārkāpumu izdarījušajai personai, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, atjaunotu taisnīgumu, sodītu par izdarīto pārkāpumu, kā arī atturētu administratīvo pārkāpumu izdarījušo personu un citas personas no turpmākas administratīvo pārkāpumu izdarīšanas.”*

[26.9] Ņemot vērā iepriekš minēto, Padome uzskata par nepieciešamu piemērot administratīvo sodu 100 (viens simts) naudas soda vienības jeb 500 (pieci simti) *euro* apmērā, kas uzskatāms par soda apmēru, kas nenodara SIA “Baltkom radio” ar pārkāpumu nesamērojamus materiālus zaudējumus, vienlaikus stimulējot SIA “Baltkom radio” un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus turpmāk ievērot EPLL prasības attiecībā uz programmu veidošanu.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otro daļu un Administratīvās atbildības likuma 151.panta 1.punktu, kā arī 153.panta pirmo daļu, Padome

n o l e m j :

1. Sodīt elektronisko plašsaziņas līdzekli SIA "Baltkom radio", reģistrācijas numurs 40003862550, par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta 1.daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu 2020.gada 12. un 19.augustā, uzliekot naudas sodu 100 (viens simts) naudas soda vienības jeb 500 (pieci simti) euro apmērā.
2. Pieņemto lēmumu paziņot SIA "Baltkom radio".

Administratīvais sods jāsamaksā 1 (viena) mēneša laikā zemāk norādītajā bankas kontā:

Saņēmējs: Valsts kase

Reģistrācijas Nr.90000050138

Konta Nr. LV78TREL1060001019900

Saņēmēja banka: Latvijas Banka

Bankas BIC: TREL LV22

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 166.panta pirmo un otro daļu, kā arī 168.panta pirmo daļu persona, kura saukta pie administratīvās atbildības šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tās juridiskās adreses, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 262.pantu termiņš lēmumā noteiktā naudas soda labprātīgai izpildei pilnā apmērā tiek noteikts 1 (viens) mēnesis no dienas, kad lēmums ir stājies likumīgā spēkā. Naudas soda brīvprātīgas izpildes kārtība ir noteikta Administratīvās atbildības likuma 263.pantā.

Gadījumā, ja naudas sods labprātīgi netiek samaksāts šajā lēmumā noteiktajā termiņā, tad saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 269.panta pirmo daļu iestāde pēc naudas soda brīvprātīgas izpildes termiņa beigām nekavējoties nodod lēmumu par sodu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU